

Усі ті розбиті місця

Джон Бойн

Усі ті розбиті місця

З англійської переклав Андрій Маслюх

УДК 821.152.1-31

Б 77

Copyright © John Boyne 2022

Джон Бойн

Б 77 Усі ті розбиті місця [Текст] : роман / Джон Бойн; переклад з англ. Андрія Маслюха. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2024. — 480 с.

ISBN 978-966-448-354-1

Дев'яностооднорічна Гретель Фернсбі вже декілька десятиліть мешкає в елітному будинку в Лондоні. Її життя тихе та спокійне, проте за плечима жінки темне минуле. Вона нікому не розповідає про свою втечу з нацистської Німеччини у віці дванадцяти років, про важкі повоєнні роки, які збувала у Франції з матір'ю. Та найменше вона воліє згадувати про свого батька, який був комендантом одного з найбільших концтаборів, та сімейну трагедію.

Одного дня у квартиру поверхом нижче в'їжджає нова сім'я. Несподівано для самої себе Гретель заводить дружбу з маленьким хлопчиком, хоча його присутність пробуджує сумні спогади з минулого. На позір щаслива сім'я має свої скелети у шафі, дізнавшись про які, Гретель ризикує розкрити секрети, які вона все життя оберігала...

УДК 821.152.1-31

Маркусові Зузаку

Книгу видано за підтримки Literature Ireland

© Джон Бойн, текст, 2022
© Андрій Маслюх, переклад, 2024
© Марія Луцак, обкладинка, 2024
© Видавництво Старого Лева,
українське видання, 2024

ISBN 978-966-448-354-1 (укр.)

ISBN 9780857528858 (англ.)

Усі права застережено

ЧАСТИНА 1

Донька диявола

Лондон, 2022 / Париж, 1946

1

Якщо кожна людина справді винна, за словами Вольте-ра, в усьому добрі, якого не зробила, то я ціле життя переконувала себе, що не винна в усьому злі. То був зручний спосіб десятиліттями зносити самовільне вигнання з минулого й дивитися на себе як на жертву історичної амнезії, виправдану від звинувачень у співучасті і звільнену від провини.

Проте остання моя історія розпочинається з предмета геть банального — канцелярського ножа — і ним же закінчується. Мій ніж за кілька днів до того зламався, а оскільки я тримаюся думки, що в кухонній шухляді цей корисний інструмент не зайвий, то подалася до місцевого господарського магазину по новий. Коли ж повернулася, на мене вже чекав лист з агенції нерухомості: мені, як і кожному мешканцю Вінтервіл-корту, люб'язно повідомляли, що помешкання внизу під моїм виставлено на продаж. Попередній мешканець, містер Річардсон, прожив у першій квартирі років тридцять, але незадово-го до Різдва помер, і тепер його оселя стояла пустою. Су-сідова донька, логопед за професією, жила в Нью-Йорку і, наскільки мені було відомо, до Лондона повертатися

не планувала, тож я мусила хоч-не-хоч змиритися з тим, що незабаром доведеться спілкуватися у вестибюлі з незнайомцями, а може, навіть удавати інтерес до їхнього життя або й розголошувати на їхнє прохання якісь незначні подробиці про себе.

Між мною і містером Річардсоном панували ідеальні добросусідські стосунки: з 2008-го року ми з ним не обмінялися й словом. Спершу ми ладнали непогано — він час од часу піднімався до нас зіграти в шахи з моїм покійним чоловіком Едгаром, — але формальності чомусь так і не відкинули. Я завжди була для нього «місіс Фернсбі», а він для мене — «містером Річардсоном». Востаннє я переступала поріг квартири вниз через чотири місяці після смерті Едгара, коли сусід запросив мене на вечерю, а за столом заходився підбивати клинці. Його зальоти я відкинула, і він сприйняв це кепсько, тож відтоді ми перетворилися, фактично, на незнайомців — наскільки можуть бути незнайомцями двоє людей, які мешкають в одному будинку.

У документах моя оселя в Мейфейрі значиться як квартира, але, правду кажучи, десь із таким самим успіхом Віндзорський замок можна назвати хатинкою, куди виїжджає собі на вихідні королева. Кожна квартира в нашому будинку — загалом їх п'ять, одна на першому поверсі і по дві на обидвох поверхах вище, — це тисяча п'ятсот квадратних футів першокласної лондонської нерухомості, у кожній є три спальні та дві з половиною ванні кімнати, кожна має вид на Гайд-парк, і завдяки цьому оцінюють їх, як мені відомо з достовірних джерел, десь у 2–3 мільйони фунтів стерлінгів кожна. За кілька

років після нашого одруження Едгар отримав значну суму грошей — несподіваний спадок від тітки, старої діви, і хоча сам він волів би переїхати до якогось спокійнішого району поза межами центрального Лондона, я ще раніше провела невеличке дослідження і вирішила, що житиму не просто в Мейфейрі, а саме в цьому конкретному будинку, якщо тільки матиму таку нагоду. З огляду на фінанси це здавалося не надто ймовірним, аж ось одного дня тітка Белінда, наче *deus ex machina*, взяла й померла, і все змінилося. Я завжди мала намір пояснити Едгарові, чому так відчайдушно прагнула жити саме тут, але якось справа до цього так і не дійшла, й нині я неабияк про це шкодую.

Мій чоловік дуже любив дітей, але мене переконав тільки раз, і 1961-го в нас народився син, якого назвали Кейденом. Останніми роками, коли вартість нерухомості зросла, Кейден не раз намовляв мене продати помешкання і купити натомість щось менше у не такій дорогій частині міста, проте, підозрюю, спонукало його до цих розмов лише хвилювання, що я можу й до ста років дожити, йому ж тим часом страх як кортить отримати частку своєї спадщини зараз, поки він ще досить молодий, щоб нею насолоджуватися. Кейден був одружений уже тричі й тепер заручений учетверте; з жінками, які з'являються в синовому житті, я більше не знайомлюся. Бо ж ледь устигнеш з котроюсь запізнатися, як глянь — а її вже відправлено в утиль, перед вами нова модель, і треба збавити купу часу, щоб дізнатися про всі властиві їй особливості, як то буває з новою пральною машиною чи телевізором. У дитинстві син і з друзями